

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklesiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

XXIII. Quomodo Constantius fratris minas veritus, Athanasium suis literis evocavit, & Alexandriam misit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

victorem Augustum pro te hortatus A
sum, ut veniendi tibi concederet facul-
tatem, quò ambobus nobis simul an-
nuentibus patriæ restitutus, hoc gratiæ
nostræ pignus habeas.

Altera epistola ad Athanasium.

Constantius victor Augustus Athanasio
Episcopo.

Et si superioribus literis abunde tibi
significavimus, ut securè ad comitatum
nostrum venires, eò quòd te ad tuas se-
des dimittere magnopere cupiamus: B
tamen has etiam literas ad gravitatem
tuam nunc dedimus. Quibus hortamur
ut sine ulla suspitione ac metu, conscen-
sis publicis vehiculis ad nos venire festi-
nes, ut iis quæ optas perfrui possis.

Alia epistola ad eundem.

Constantius victor Augustus Athanasio
Episcopo.

Dum Edessæ commoraremur, præ-
sentibus presbyteris tuis placuit, ut
misso ad te presbytero ad comitatum
nostrum venire properares, quò ubi in
conspectum maiestatis nostræ venisses, C
statim Alexandriam proficiscerere,
sed quoniam plurimum jam temporis
preterit ex quo acceptis à nobis liti-
ris non advenisti, ideo te nunc quoque
commonendum curavimus, quò præ-
sentiam tuam nobis nunc saltem studeas
exhibere, atque ita patriæ tuæ restitui
& voti tui compos fieri possis. Ad
plenioram autem notitiam, Achetam
diaconum misimus: ex quo discere po-
teris, & quodnam sit mentis nostræ
propositum, & quòd ea quæ cupis fa-
cile consecuturus sis. Has epistolas D
cùm Athanasius accepisset Aquilejæ:
quippe Serdicâ digressus illic commo-
rabitur: statim Romam contendit.
Ostensisque literis Julio Episcopo, Ec-
clesiam quidem Romanam maximo
gaudio affectit. Iam enim credebant,
Orientalium quoque partium Impera-
torem ipsorum fidei consentire, quip-
pe qui Athanasium ad se evocaret. Iu-
lius vero ad clerum & populum
Alexandrinum hæc de Athanasio
scripsit.

σαντα τὸν νικητὴν αὐγυστον, ὡς ἔρ σὲ παρ-
κάλεσα, ἵνα ἔλθῃς εἰς τὴν ἡμετέραν
ἀμφότερων ἡμῶν ἐπιθυσιῶν, τῇ πατριᾷ
ἀποκατασταθῆς, ἔχων τὸ τοῦ ὑμῶν χάρι-
τος ἐνέχυρον.

Ἄλλη ἐπιστολὴ πρὸς ἀθανάσιον

Κωνσταντίνου νικητῆς αὐγυστοῦ, ἀθανασίῳ
ἐπισκόπῳ

Εἰ ἐμάλιστα διὰ προτέρων γραμμάτων
ἐδηλώσαμεν, ὅπως ἀμειλίμως εἰς τὸ ἡμέτε-
ρον κομιτᾶτον ἀπαρχήν, διὰ τὸ μάλιστα βου-
λεύεσθαι ἡμᾶς διπλοῦσαι σε εἰς τὰ ἴδια, ὅμως
κὴν ταῦτα τὰ γράμματα πρὸς τὴν σὴν ἐπι-
ρότην ἀδηλώκαμεν διὸ προτερόμεθα,
χωρὶς πνός ἀπιστίας κὴ φόβου ἐπισηναί σε δη-
μοσίοις ὀχλήμασι, κὴ ἀπαρχάσαι πρὸς ἡμᾶς,
ἵνα ὡν ἐπιθυμῆς, ἀπολαύσαι διωθηθῆς.

Ἄλλη ἐπιστολὴ πρὸς τὸν αὐτόν

Κωνσταντίνου νικητῆς αὐγυστοῦ, ἀθανασίῳ
ἐπισκόπῳ

Ἦν ἵνα ἐν τῇ ἐδέσει διεπιβόμεν, παρῆναι
τῶν σῶν πρεσβυτέρων, ἤρρεσεν ὅπως διπλοῦ-
σῆς πρὸς σε, ἐλθὲν πρὸς τὸ ἡμέτερον
κομιτᾶτον ἀπαρχῆς, ἐπὶ τῷ ἰδίῳ ὄντι
τὴν ἡμετέραν πρὸς ἡμᾶς, ἐνθὺς εἰς τὴν Ἀλε-
ξανδρείαν ὁδεύσαι ἀλλ' ἐπειδὴ πλείστος χρό-
νος παρήλθεν, ἀφ' ἧς γράμματα δεξάμεθα
παρ' ἡμῶν ἐκ ἀπήνησας, διὰ τὸ τοῦ καὶ
ὑπομνήσασθαι σε ἀπαρχάσαι, ἵνα κὴν τὸ
σὴν παρσίαν ταχέϊαν ποιῆσαι πρὸς ἡμᾶς
ἀπαρχῆς, κὴ ἔτω διωθηθῆς τῇ πατριᾷ σε ἀ-
ποκατασταθῆναι καὶ τῆς ἐυχῆς σε ἐπιτυχῆσαι
πρὸς ἡμᾶς πληρεσάτην διήγησιν, ἀχῆται τὸ
διάκονον ἀπεσείλαμεν, παρ' ἧς διωχῆς μα-
θεῖν τὸ τε ἡμετέρας ψυχῆς τὴν προαίρεσιν, κὴ
ὅτι τέτων ὡν ἐυχῆ, τυχεῖν διωχῆς ταῦτα
τάς ἐπιστολάς ἐν τῇ ἀκυλῆνι δεξάμενος ἀθα-
νάσιος, ἐκεῖ γὰρ τὴν καρδιᾷ ἀναχωρήσας δι-
ωχῆσθαι, ἐνθὺς ἐπὶ τὴν ῥώμην ἀνέδραμεν ἐπι-
δείξας τὰ γράμματα τῷ ἐπισκόπῳ ἰου-
λίῳ, ἐν μεγίστῃ μὲν χαρᾷ τὴν ῥωμαίων ἐκκλη-
σίαν κατέσπασεν ἐδόκει γὰρ κὴ ὁ τῆς ἐώας βα-
σιλεὺς σωπῆσθαι αὐτῶν τῇ πίστει, διὰ τὸ κα-
λεῖν ἀθανάσιον παρ' ἑαυτὸν ἰερίῳ ἢ τοῖς ὀ-
ρθοῦς ἀλεξανδρείᾳ κληρικοῖς τε καὶ λαοῖς, τὰς
ἀρετὰς ἀθανασίᾳ ἐπέσειλεν.

Ἐπιστολὴ Ἰουλίῳ ἐπίσκοπῳ Ῥώμης, πρὸς τὰς
ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

*Epistola Iulii ad Alexandrinos pro
Athanasio.*

Ἰούλιος ἐπίσκοπος ἐπὶ πρεσβυτέροις, καὶ διακό-
νοις, καὶ λαῷ παροικούντι Ἀλεξάνδρειαν, ἀγα-
πητοῖς ἀδελφοῖς, ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Iulius Episcopus, Presbyteris, Diaco-
nis, & populo Alexandriam inco-
lenti, dilectis fratribus in
Domino salutem.

Συγχαίρω καὶ γὰρ ὑμῖν, ἀδελφοὶ ἀγαπητοί,
ὅτι τὸν καρπὸν τῆς ἐαυτῶν πίστεως ἐπὶ ὀφθαλ-
μῶν λαίπρον ὁράτε· τὴν γὰρ ἀληθῶς ἀνὴρ ἰδοὶ
χρόμενον ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ ἐπιπεπισκόπε με
ἀθανασίῳ ὃν διὰ τὴν καθαρότητα τῆς βίης,
καὶ διὰ τὰς ὑμετέρας εὐχὰς, ὁ Θεὸς ὑμῖν δὴ-
δίδωσιν· ἐκ δὴ τῆς σωτηρίας ἐστίν, καθαρὰς B
ὑμῶν καὶ μετὰς ἀγάπης αἰεὶ τὰς εὐχὰς ἀνε-
νύσσοι καὶ πρὸς τὸν Θεὸν μνήμονες γὰρ ὄντες
τῶν ἐρασιῶν ἐπαγγελῶν, καὶ τῆς πρὸς αὐτὰς ἀ-
γάπης, ἣν ἐκ τῆς διδασκαλίας τῆς σωτηρίας
ἀδελφοὶ μετὰ παιδείῃ ἐγνώστε ἀληθῶς, καὶ
καὶ τὴν προσέσαν ὑμῖν ὁρθῶς πᾶσαν κατήληφα-
τε τῆτο, ὡς ἐκ ἀνείς τέλει· ὅτι ἀφ' ὑμῶν ἀ-
ποχοινωθήσε, ὃν ἐν ταῖς θεοσεβείαις ὑμῶν
ψυχῆς ἐρήκατε ὡς παροῖκα αἰεὶ ὄσκειν, ἐ-
πολλῶν μοι χρεῖα λόγων πρὸς ὑμᾶς ἐπισέλ-
λοντι ὅσα γὰρ ὑμῖν λέλεκται παρ' ἐμοῦ, ταῦτα ἢ C
ὑμετέρα πιστὸς πρὸς ἀλαβὴν ἐπεπλήρωται καὶ Χει-
στὸ χάριον τὰ τῆς κοινῆς ὑμῶν πάσης εὐχῆς
συγχαίρω τοίνυν ὑμῖν, πάλιν γὰρ ἐρῶ, ὅτι τὰς
ψυχὰς ἀκαταμαχητὰς ἐν ἡπίστῃ ἐτήρηκα-
τε καὶ αὐτῶν τῶν ἀδελφῶν μετὰ ἀθανασίῳ ὅτι ἐ-
λατῶν συγχαίρω, ὅτι καὶ πῶς πολλὰ πάχων λυ-
πηρά, ἐδεμίαν ἄραν ἐπιλήσιμων γέγονε τῶν
μετέρας ἀγάπης καὶ τῶν ὑμετέρας πόθων· εἰ γὰρ καὶ
τῶν σώματι πρὸς καιρὸν ἐδόξεν ἀφ' ὑμῶν ἀ-
φελκυσθῆναι, ἀλλὰ τῶν πνεύματι διαπαντός,
ὡς σωτῶν ὑμῖν διήγει· καὶ ἐργαζομένη τὸν
χρόνον καὶ αὐτὴ πᾶσα πειρασμὸν, ὅτι ἀ-
δόξον ἢ γὰρ μαγνητῆρα καὶ γὰρ ἐν ὑμετέρα καὶ D
ἠέτα πιστὸς ἐγνώθη πᾶσα καὶ δεδοκίμα-
σαι· εἰ γὰρ μὴ τοσαῦτα συμβεβήκει, πῶς ἀν' ἐπί-
σταν, ἢ ὑμᾶς τοσαῦτα κείσιν καὶ τοσαῦτα
ἀγάπῃ πρὸς τὸν τηλικῆτον ἐπίσκοπον ἔχον,
ἢ κείνον τοσαῦτα δρετοῖς πρὸς ἐβελήσας,
δι' αἷς καὶ τῆς ἐν ἐρασιῶν ἐλπίδι ὅτι ἀλ-
λότῃ ἢ χροῖο ἐπέτυχε τοίνυν οἰωδὴ πο-
τε τῶν πρῶτων ἐν τῶν νῦν, καὶ ἐν τῶν μέλλοντι,
καὶ ὁμολογίας ἐνδοξον μαρτυρίαν δια-
φόρως γὰρ κατὰ τε γῆν καὶ καὶ θάλατ-
ταν πολλὰ περαδῆς, τῶν σκωθεῖαν

Gratulor & ipse vobis, fratres dile-
ctissimi, quod fructum fidei vestrae ante
oculos jam videtis. Hoc enim revera
ita esse, quivis facile perspiciat in fra-
tre & Coepiscopo meo Athanasio :
quem Deus tum ob vitæ integritatem,
tum ob preces vestras vobis restituit.
Ex quo apparet, quam puras semper
plenasque caritatis preces obtuleritis
Deo. Memores enim cælestium pro-
missionum, & tendentis ad illas institu-
tionis, quam ex fratris mei Athanasii
doctrina didicistis, verissimè cogno-
vistis, & juxta rectam fidem vestris men-
tibus infitam id prævidistis, Athanasium
non perpetuò à vobis posse disjungi,
quem in sanctis pectoribus vestris tan-
quam præsentem assidue gerebatis.
Quocirca mihi nunc ad vos scribenti,
multis verbis non est opus. Quæcun-
que enim vobis dici à me potuerint, ea
jam præoccupavit fides vestra : & per
Christi gratiam completa sunt, quæ
communibus votis omnes optastis. Gra-
tulor itaque vobis : iterum enim dicam :
quod animas vestras in tuenda fide in-
expugnabiles conservastis. Ipsi quoque
fratri meo Athanasio non minus gratulor,
quod quamvis multa acerba pertu-
lerit, nunquam tamen oblitus sit carita-
tis ac desiderii vestri. Nam licet ad tem-
pus corpore à vobis videbatur abstra-
ctus, spiritu tamen præsens vobiscum
perpetuò versabatur. Atque ego quidem,
dilectissimi, omnes illas quas pertulit ve-
xationes, non in glorias nec inutiles fuisse
existimo. Nam & vestra & illius fides
eà ratione ac universis cognita & com-
probata est. Nisi enim tot ac tantæ con-
tigissent vexationes, quis unquam
crederet, aut vos de tanto Episcopo
tale tulisse iudicium, tantoque carita-
tis ardore eum complexos esse : aut il-
lum tot ac tantis virtutibus ornatum
fuisse : propter quas cælestium etiam
præmiorum spe minimè fraudandus est.
Adeptus est igitur undecunq; gloriosum
confessionis testimonium, tum in hoc,
tum in futuro sæculo. Multas siquidem
calamitates terræ marique perpeffus,

cunctas Arianae hæreseos insidias conculcavit: ac sæpe per invidiam fraudesque inimicorum in vitæ discrimen adductus, mortem contempsit, omnipotentis Dei, & Iesu Christi Domini nostri præsidio munitus: confidens futurum ut non solum inimicorum insidias effugeret, verum etiam vobis ad consolationem vestram restitueretur; majora vobiscum trophæa referens ex conficiendi recte factorum. Ex quibus ad extremos usque terrarum fines gloriosus innotuit, ob vitæ integritatem probatus, & in proposito quidem animi sui cælestique doctrina fiduciam gerens: vestro autem constanti ac perpetuo iudicio dilectus atque adamat. Redit ergo ille nunc ad vos splendidior, quam cum à vobis discederet. Nam si pretiosa metalla, aurum dico & argentum, ignis explorat ac purgat, quid de tanto viro pro dignitate dici possit, qui tot malis periculisque superatis, nunc tandem vobis restituitur, non solum nostro iudicio, sed etiam universæ synodi sententiâ innocens declaratus. Quocirca, fratres carissimi, cum omni secundum Deum gloria atque lætitia suscipite Episcopum vestrum Athanasium, & unâ cum eo quotquot ærumnarum illius focii ac participes extiterunt. Et votorum vestrorum compotes facti gaudete: qui pastorem vestrum esurientem, ut ita dicam, atque sitientem pietatem vestram, salutaribus scriptis aluistis atque potastis. Vos enim illi in peregrinis regionibus degenti solatio fuistis. Vos illum persecutionibus atque insidiis appetitum, fidelissimis animis vestris ac mentibus confovistis. Ego certe magnopere delector, dum cogito atque animo prospicio uniuscujusque vestrum in ejus reditu lætitiâ, & plebis religiosissimos occursum, & convenientium celebrem festivitatem, & quis vobis qualisque dies ille futurus sit, cum frater quidem meus revertetur, præterita autem mala finem accipient, & pretiosus atque optabilis reditus in plenissimi gaudii alacritate cunctos copulabit. Hoc porro gaudium maxima ex parte ad nos usque pertingit, quibus divinitus concessum esse constat, ut in tanti viri notitiam pervenire possemus. Decet igitur ut hanc epistolam nostram claudat precatio. Deus omnipotens, & filius ejus

A πᾶσαν τῆς ἀρτανῆς ἀρέσεως κατέπαύσῃ, καὶ
πολλάκις διὰ φθόνου καὶ εἰς κίνδυνον ἐπέβ-
λαθεῖς, κατέφραξεν τὸ θάνατον. Φρεσὸν μὲν
ὑποτῆ παυλοκράτορος Θεοῦ, καὶ τῆς Κυρίας ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐλπίσων ἅμα καὶ τὰς ἑπιβουλὰς
ἐκκλίνας, καὶ δουλοκράσας ἀθήσεως πρὸς ὑμείραν
ᾤδᾳ κλησῶν. Φέρων ὑμῖν ἅμα ἐν τῆς ὑμετέ-
ρας στυγερῆς μετρίονα τὰ τεσπᾶμα: οὗ οἱ
καὶ ἄλλοι τεματίων πάσης τῆς γῆς ἐνδοξοῦ
ἐγνώθη, δοκιμασθεῖς ἐν τῆ βίᾳ παρρησια-
σάμενοι μὴ τῆ προθέσει καὶ τῆ ἐραρίᾳ διδα-
σκαλίᾳ ἀποδείχθῃς ὁ θάνατον κείσει παρ
ὑμῶν ἀγαπώμενος ἐπαυρῆς τοιγαυ-
πρὸς ὑμᾶς, λαμπρότερος ἢ ἢ ὅτε παρ ὑμῶν
ἀπεδήμησεν εἰς τὰς πμίας ὕλας, χρυσὸν
δὴ λέγω καὶ ἀργυρον, εἰς καθαρότητα τὸ πρὸ
δοκιμασθεῖς, ἢ ἂν πρὸς εἰποι καὶ ἀξίαν τῆ τοσ-
τε ἀνδρὸς, ὅς τοσῆτων ἐλίψων πυρᾶν, ὅ τ-
σῆτας κινδύνους νικῆσας, ἀποδίδοι ἢ ἢ ὑμῶν
ἀθῶν, ἢ παρ ἡμῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ παρ ἁ-
πάσης τῆς συνόδου ἀποδεχθεῖς ὑποδέξασθαι
τοῖν ἡμῶν ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, μὴ πάσης τῆς καὶ
Θεὸν δόξης τῆ καραῖς τὸν ἑπισκοπον ὑμῶν
ἀθανάσιον, μὴ τῆτων οἱ τινας αὐτῶν κοινῶν
C γεγόνασι καὶ χαίρετε, τῶν εὐχῶν ἀπολαύ-
τες, οἱ τὸν ποιμνῆρα τὸν ὑμέτερον, ἢ ἔτις ἐ-
πω, ποθέντα ἐδιδῶν ἄτιλῶν ὑμείραν θεοσ-
βειαν, ὡσηλοῖς γραφαῖς ἐβρέψατέ τε καὶ
ἐποίσαστε καὶ τῆς ἐπιβουλῆς αὐτῆ διαπε-
θεῖς, ὑμεῖς ᾤδᾳ κλησῶν γεγόνατε ἐδιδῶν ἡμῶν
νον, καὶ ἑπιβουλοῦμεν ἐθαλίψαστε ταῖς π-
σοδάταις ἑαυτῶν ψυχῆς καὶ διανοίας ἐμῆς
ἢ ἢ ἐνφραίνῃ, ἐνοεῖ μὲν καὶ πρὸς ὁσῶν ἡμῶν
γισμῶ, τῶν ἐπι τῆ ἐπαυρῆς, ἐκάστῃ ὑμῶν
D χαρῶν, καὶ τῆ πλήθους τὰς θεοσεβείας ἀ-
πανήσας, καὶ τὴν ἐνδοξοῦ τῶν στυγερῶν
ἐορτῆν καὶ πρὸς ἐκείνη ἡμέρα ὑμῶν καὶ ποία ἐσῶν
ἐπαυρῆς μὲν τῆ ἀδελφῆ μὲν παυσα-
μῶν ὅ τῶν ἑπιβουλοῦμεν, καὶ τῆς πολυμ-
τα καὶ ἐν τῆ ἐπαυρῆς, εἰς ἐνφροσύνῃν π-
πληρῆσάτης χαρῆς στυγερῆς τῆς π-
τας ἢ τοιαυτῆ χαρῆς καὶ τὸ μέγιστον μέρ-
ἡμῶν φθάνει, οἱς θεοθεν καὶ τῆτο στυγ-
χωρηθῆς στυγερῆς, ὅπως εἰς γνώσῃν τῆ
τηλικῆτος ἀνδρὸς ἐλθεῖν δουλοκράσας
ἐν τῆ ἐπιβουλῆ τελειῶσαι κα-
λόν ὁ Θεὸς ὁ παυλοκράτορ, καὶ τῆτων ὑμῶν

ὁ Κύριος καὶ ζωὴς ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, δινε-
 κήτην χάριν ταύτην ὑμῖν παρὰ τοῦ Θεοῦ, διδόν-
 παύλων τῆ θουμασῆ ὑμῶν πῖσει, ἣν περὶ τὸν
 ἐπίσκοπον ὑμῶν ἐν δόξῳ μαρτυρία ἐνεδείξα-
 δεῖνα ὑμῖν τε καὶ τοῖς μετ' ὑμᾶς ἐπιτάβια, καὶ
 ἐν τῷ μάλλον ἰλά βελίονα μένοι, ἀ ὀφθαλμὸς
 οὐκ εἶδε, καὶ οὐκ ἤκουσε, καὶ οὐκ ἔσθη καρδίαν ἀν-
 θρώπων ἐκ ἀνάβη' ἀ ἠτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀ-
 γαπῶσιν αὐτόν, διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
 στοῦ, δι' οὗ τῷ παντοκράτορι Θεῷ ἡ δόξα εἰς τὰς
 αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν ἑρρῶδες ὑμᾶς εὐχο-
 μαι, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί. Τέτοις πεπεδικώς
 τοῖς γράμμασιν ἀθανάσιος. Ἐπὶ τὴν ἀνατο-
 λην παρεχόμενος Κωνσταντῶν ὁ βασιλεὺς, ἐκ
 ἀπεχθῶς μὲν τότε ἀπεδείξατο. Ἐφίλειος δ'
 αὐτὸν ἐπεχειρεῖ, ἐκ κατὰ σκωθῆς τῆς δεφάνι-
 ζόντων ὑποδαλόμενος καὶ Φησί παρὰ αὐ-
 τὸν τὸν μὲν ἰρόνον τὸν σαυτῶν ψήφῳ τῆς σω-
 ὄδε, καὶ ἡμεῖρα σωμαίνεσθ ἀπειλήφας' ἐπει-
 δη δ' εἰσιν ἐν τῇ Ἀλεξανδρείᾳ τινες τῶ λαῶ,
 διακρινόμενοι τὴν παρὰ σε κοινωνίαν, μίαν ἐν
 τῇ πόλει ἐκκλησίαν ἐαθῶν ἔχον ἀυίας' πρὸς τὴν
 πρῶτασιν ταύτην ἀθανάσιος γοργῶς ὑπα-
 πνήησε ἐκ Φησῶν βασιλεὺς, ἐπ' ἕξασίας μὴ
 ἔχῃς κελεύειν τὴν πρᾶπην ὅσα ἀν θείης χά-
 ρειν ὅ καὶ αὐτὸς αἰτῶ καὶ δέομαι, δός μοι τῶ δὲ
 βασιλέως δώσεν ἑτοίμως ἐπαρθελαμένε,
 ἐυθὺς ἐπήγαμεν ἀθανάσιος, τὴν αὐτὴν ἀξίωσιν
 χάριω λαβεῖν, ἣν ὁ βασιλεὺς ἐπεζήτη λαβεῖν
 μίαν γὰ καὶ αὐτὸς ἐκκλησίαν ἀπονεμηθῆναι
 ἡξίεσ κατ' ἐκάστην πόλιν τοῖς διακρινόμενοις
 πρὸς τὴν τῶν δεφάνιζόντων κοινωνίαν τῶ ἀ-
 θανασίου τοῖνω γνῶμην λυσιτελεῖ γνόντες
 οἱ δεφάνιζόντες, ὑπερτίθεσθ μὲν τῶτο ἔλε-
 γον πρᾶπην ὅ τὰ δοκῶντα τῷ βασιλεῖ
 παρεχόμεν διόπε ὁ βασιλεὺς ἀθανάσιος
 τε καὶ Παύλῳ καὶ μαρκελλῶ τὰς ἰδίους ἀπε-
 δίδου θεόνους' ἐπὶ μὴν καὶ ἀσκληπᾶ τῷ γά-
 λης, καὶ λουκίῳ ἀδριανουπόλεως' καὶ γὰ ἔτσι
 ὑπὸς ἐν Ἐαρδικῇ συνόδῳ ἐδέχθησαν ἀσκλη-
 πᾶς μὴν ὑπομνήματα ἐπιδείξας, ἐν οἷς ἐδέ-
 δεφῆτο ἐυσεβίος ὁ παμφίλεξ ἅμα πλείοσι δια-
 γνῶς τὰ κατ' αὐτόν, καὶ ἀποδοὺς τῶ ἀξίαν αὐ-
 τοῦ Λάκιος δ' ὅτι οἱ κατ' ἠγοροῦντες αὐτῷ Φυγῆ
 ἐχρησάντο παρὰ ἀγμάτα ἐν τῷ βασιλέως
 εἰς τὰς ἑαυτῶν ἐφοῖτα πόλεις, κελεύοντα

A Dominus ac servator noster Iesus Chri-
 stus, hanc gratiam vobis perpetuam
 tribuat: premium referens admirandæ
 fidei vestræ, quam illustri testimonio
 erga Episcopum vestrum declarastis;
 ut vos posterosque vestros hic & in
 futuro sæculo præstantiora maneat,
 quæ nec oculus vidit, nec auris audivit;
 nec mens hominis comprehendit;
 quæ scilicet præparavit Deus iis qui
 ipsum diligunt, per Dominum no-
 strum Iesum Christum: per quem o-
 mnipotenti Deo gloria in sæcula sæ-
 culorum amen. Valere vos opto, fra-
 tres carissimi. His literis fretus Atha-
 nasius, in Orientem perrexit. At
 Imperator Constantius, tum quidem
 non infenso animo eum excepit. Sug-
 gerentibus tamen Arianis circumveni-
 re illum conatus est, his verbis ho-
 minem compellans, sedem quidem
 tuam ex decreto Concilii & ex con-
 sensu nostro recuperasti. Sed quoni-
 am Alexandria quidam ex populo
 communionem tuam refugiunt, finas
 illos unam in civitate Ecclesiam habe-
 re. Ad hanc petitionem illicò Atha-
 nasius respondit his verbis. Tuæ po-
 testatis est, Imperator, jubere, & fa-
 cere quodcumque volueris. Ego ve-
 rò à te vicissim beneficium peto ac po-
 stulo, quod mihi concedas velim.
 Cùmque Imperator alacri animo da-
 turum se promississet, continuo sub-
 junxit Athanasius, petere se ut idem
 sibi concederetur, quod Imperator ab
 ipso exegerat. Nam & ipse postulabat,
 ut per singulas civitates una Ecclesia tri-
 bueretur illis, qui Arianorum commu-
 nionem refugiebant. Cùm autem
 Ariani sententiam Athanasii suis parti-
 bus incommodam esse intelligerent,
 id quidem in aliud tempus differendum
 esse dixerunt: Imperatorem vero passi
 sunt ea agere quæ vellet. Ille igitur
 Athanasio, Paulo atque Marcello: A-
 sclepe item ac Lucio, quorum alter Ga-
 zæ, alter Hadrianopolis erat Episco-
 pus, sedes suas restituit. Nam & isti à
 Serdicensi Concilio suscepti fuerant:
 Asclepas quidem cùm acta exhibuisset,
 ex quibus constabat Eusebium Pamphi-
 li unà cum pluribus aliis de ipsius ne-
 gotio cognoscentem, pristinum digni-
 tatis gradum ipsi reddidisse: Lucius verò,
 eò quòd accusatores ipsius aufugerant.
 Proinde Imperatoris edicta ad ipsorum
 missa sunt civitates, quibus jubebatur

ut illos prompte susceperent. Et An-
 cyra quidem cum Basilii exturbaretur,
 Marcellus vero in ejus substitue-
 retur locum, non mediocri tumultu
 exortus est, qui calumniandi occasio-
 nem praebebat adversariis: Gazei vero,
 libenter Asclepam susceperunt. Con-
 stantinopoli autem, Macedonius Pau-
 lo ad modicum tempus loco cessit,
 in privata quadam urbis Ecclesia seor-
 sum conventus agens. Pro Athanasio
 vero Imperator ad Episcopos & cleri-
 cos & ad populos scripsit, ut libentibus
 animis eum exciperent. Sed & per
 alias literas iussit, ut quaecunque
 in judiciis contra illum acta fuerant,
 abolerentur. De utraque rescriptae
 literae sic se habent.

Epistola Constantij pro Athanasio.

Victor Constantius Maximus Augu-
 stus, Episcopis & presbyteris Ca-
 tholicae Ecclesiae.

Non est derelictus à Dei gratia reve-
 rendissimus Episcopus Athanasius. Sed
 quanquam brevi temporis spatio hu-
 manae probationi subiacuit, divina ta-
 men suffragante providentiâ, iustam
 meruit referre sententiam: restitutus
 tum Dei voluntate, tum nostro iudicio,
 in patriam simul & in Ecclesiam, cui di-
 vino nutu praesidebat. Huic consequen-
 tia à nostra oportet praestari clementia:
 ut scilicet cuncta quae antehac adversus
 illos qui illi communicabant, decreta
 sunt, nunc oblivioni tradantur: omnis-
 que deinceps contra illum cesset sus-
 picio. Et immunitas quae clerici qui
 cum eo sunt, olim fruebantur, ipsis,
 ut par est, confirmetur. Hoc etiam
 nostrae in illum indulgentiae adjicien-
 dum esse censuimus, ut omnes sacri
 ordinis viri intelligant, securitatem
 cunctis qui Athanasio adhaeserunt, sive
 Episcopis, sive clericis, esse concessam.
 Recti vero singulorum propositi
 certissimum erit indicium, firma
 cum illo consensus: Quicumque ergo
 meliori iudicio usi, & sanio-rem partem
 secuti, communionem ejus amplexi
 sunt, eos omnes iussimus juxta ex-
 emplum superioris providentiae, nunc
 quoque datâ à nobis non sine Dei volun-
 tate, indulgentiâ perfrui.

ἑτοιμῶς αὐτὰς ὑποδέχεσθαι ἐν μὲν ἐν ἀγκύ-
 ρῃ βασιλείᾳ ἐξωθούμενα, καὶ ἀνείσοιτο
 μαρκέλλῃ, ταραχῇ ἔχῃ ἢ τυχεῖσα ἐγγυέσθαι,
 πρὸ φασιν λαιδωρίας παρέχετοῖς τὰ ἐναντία
 φρονέσαν ἀσκληπῶν ἢ ἑτοιμῶς γαζαῖοι ἐδέ-
 ξαντο ἐν ἢ τῇ κωνσταντίνῃ πόλει μακεδό-
 νι Παύλῳ πρὸς ὀλίγον ἰστέξεσθαι, καὶ ἑαυ-
 τὸν ἐν ἰδιὰ ἑσθῇ ἐκκλησίᾳ τῆς πόλεως τὰς
 συνόδους ποιῆσθαι ἵππερ μέντοι ἀθανα-
 σίᾳ, ὁ βασιλεὺς ἑπισκόποις τε καὶ κληρικῶν
 κληραῖς, πρὸ ἑσμένως αὐτὸν ἀποδεχθῆναι
 ἐπέσειλεν ἐπὶ μὲν τὰ καὶ αὐτὸ ἐν δικασ-
 εῖοις πρᾶχθέντα, δι' ἐτέρων γραμμάτων ἀ-
 φανισθῆναι ἐκέλευσε τὰ ἢ πρὸ ἀμφοτέρων
 τῶν γραφέντων, ἔστι τὰδε.

Ἐπιστολὴ Κωνσταντίνου πρὸς ἀθανασίᾳ
 Νικήτην κωνσταντίνου, μέγιστον σεβαστῶν, ἑπι-
 σκόποις καὶ πρεσβυτέρῳ τῆς καθολικῆς
 ἐκκλησίας

Οὐκ ἀπελείφθη τῆς τῶ Θεοῦ χάριτος ὁ ἀ-
 δεσμοῦ τῶ ἑπισκόπου ἀθανασίου ἀλλ'
 εἰ καὶ ἐν βραχείᾳ χρόνῳ τῆ κτ' ἀνθρώπων δο-
 μασία ὑπέβληθη, ὁμῶς τὴν ὀφειλομένην πα-
 ρα τῆς πατρὸς φρονήσεως ἀπνεύγαλο ἡ-
 φον ἀπολαύων βελήσθη κρείττονος, καὶ κτ'
 σὴ ἡμέτερα τὴν πατρὶδα ὁμῶς καὶ τὴν ἐκκλη-
 σίαν, ἧς θεῶν νεύματι πρὸς ἀτῆς ἐτύχων
 τῶ τὰ ἀκόλῳθῃ ἔδει ὡσαύτ' ἡμέτερα
 ἵππερ ἔξῃ πρᾶσθῆναι ὡσεὶ πάντα τὰ πρὸ
 τῶ κτ' τῶ αὐτῶ κεκοινωνηκότων ὠρισμένῳ
 νὸν ἀμνηστία ὡσαύτ' ὀθῆναι, πᾶσαν τε ἵππερ
 τὴν καὶ αὐτῶ χολάσαι τε λῳπεῖ, τὴν τε ἀπ-
 λφανῆς ἐτύχων πάλαι οἱ ἅμα αὐτῶ κληρικῶν
 τῶ τοῖς βεβαιωθῆναι πρὸς σπῳκόντως ἀλλὰ μὲν
 καὶ τῶ τῆ εἰς αὐτὸν χάριτι πρὸς σπῳθῆναι ἐδ-
 καιώσαμῳ, ὡσεὶ πάντας τῶς τῶ ἱερέ καὶ τῶ
 γε γνώσκων, ἐν δὲ δῳ τὸ ἀφοβὸν πᾶσι τῶ
 αὐτῶ πρὸς σπῳθῆμένοις, εἴτε ἑπισκόποις, εἴτε
 κληρικῶν, ἱκανὸν ἢ γνώρισμα τ' ἐκάστω ὀθῆναι
 πρᾶσθῆσεως ἔξῃ, ἢ πρὸς τῶ τῶ ἐνωσίς
 γδ' ἀν τ' καλλίον ὁμῶς κρίσεως τε καὶ μοῖρας
 γνῳμῶν, τὴν τῶ ἐλῳν ἢ κοινωνίαν, τῶ τῶ
 πάντας ἐκελευσάμεν, καὶ ὁμοιότητά τῶ
 φθανέσης πρᾶσθῆσεως, καὶ νὸν τ' ὑφ' ἡμῶν
 λῳσει τῶ κρείττονος ὡσαύτ' ἀθεΐσης χάριτος
 ἀπολαύειν

Αὐτῶ

Ἀλλη ἐπιστολῇ τοῖς ἀλεξανδροῦσι πεμφθεῖσα^A
Νικητῆς κωνσταντίνου, μέγιστου, σεβαστοῦ, τῷ
λαῷ τῆς ἁγίας Ἀλεξανδρείαν καθολικῆς
ἐκκλησίας

Epistola ad Alexandrinos.
Victor Constantius Maximus Augustus,
populo Catholicæ Ecclesiæ
Alexandrinorum.

Σκοπὸν ποιῆμενοι τῶν ὑμετέρων ἐν ἅπα-
σιν ἐνομιάν, εἰδότες τὸ ὅτι τῶν ἁπλοῦν τῆς ἁ-
γίας ἐπισκοπῆς ἐπισημοῦς ἐπέστηθε, ἀθανά-
σιον τὸν ἐπίσκοπον, ἀνδρα τοῖς πάσι διὰ τε
τῶν ἁρεσκῶν ὀρθότητά, καὶ διὰ τῶν οἰκείαν
ἐντροπῶν γνώσεων, πάλιν πρὸς ὑμᾶς ἰσο-
σταῖται ἐδικαιώσαμεν ἵστον συνήθως καὶ πρὸς
κόντως ὑποδείξαντες, καὶ ταῖς πρὸς τὸν
Θεὸν ἐυχαιῶν βοηθῶν προσησάμενοι, τὴν ὑμῶν
τε πρόβουλον καὶ ἡμῶν δόξαν ὁμόνοιαν καὶ εἰρή-
νην καὶ τὸν τῆς ἐκκλησίας θεσμὸν διαρκῆ φυ-
λάττειν παρεδάσατε· ἔδῃ γὰρ ἔυλογον ἐστὶν δι-
χόνοιαν πᾶσι ἢ ἴσασιν ἐν ὑμῶν κινήθησαν, ὑπεναν-
τιαν τῆς τῆς ἡμετέρων καθεῶν ἐνομιᾶς· καὶ
τῆτο μὴ ἀπεινᾶν ἀφ' ὑμῶν πανηλεῶς βελο-
μαθα τὸ δέγε ταῖς ἐυχαιῶν ὑμᾶς διαρκῶς αὐ-
τῶν, ὡς πρὸς εἰρήνην, πρὸς ἀπὸ τῆς ἁγίας ἁρε-
σκῶν πρὸς τὸ θεῖον ἐμμελῶν, συνήθως πρὸς
ἐμμελῶν ὡς ἀντὶ τοιαύτης ὑμῶν προθέσεως εἰς
τὰς ἀπάντων ἐυχαιῶν διαλαμπύσης, καὶ ἐκ τῆς
ἐθνῶν οἱ τῆς εἰδῶλων πλάνη ἐπὶ καὶ νῦν
προανέχοντες, ἐπιτὴν τῆς ἱερατικῆς ἀπὸ
γνωσιν προθυμότητά πρὸς αὐτοὺς, ἀλεξανδροῦς
προσφιλέσασθε καὶ ἀνθὶς ἐν ἁγίαν ἐμμελῶν, τοῖς
προεξημελῶν ἐμμελῶν τὸν ἐπίσκοπον, ὑψί-
φω δὲ κρείττονος καὶ ἡμετέρας γνώμης ἀπεσα-
λῶμεν, ἡδέως δέξασθε, καὶ πάση ψυχῇ καὶ γνώ-
μη ἀσπασθὸν ἠγήσασθε τῆτο γὰρ ὑμῶν πρέπει,
καὶ τῆς ἡμετέρας πραότητι προσηκείων σωζέση-
κεν ὑπὲρ γὰρ τῆς πάσαι ἀναστροφῆς, καὶ ἰσά-
σεως πρὸς φασὶν ἀειρεθῆναι τῆς ἐβελοκα-
κίας χρωμῶν, τοῖς παρ' ὑμῶν δικασταῖς δια-
γραμμάτων προσητάξασθε, ἀπακτῶς ἕως ἀν-
σασθῶς κατὰ μάθοιεν, τῆς τῆς νόμων ὑπο-
βάλλειν ἐκδικία ἀμφοτέρων τοῖς συνωρῶν-
τες, καὶ τὴν ἡμετέραν καὶ τῆς κρείττονος γνώ-
μης, καὶ τὸν ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῆς ὁμοιοῦς λόγον, καὶ
τὴν καὶ τῶν ἀτάκτων πτωχῶν, τὰ πρέποντα καὶ
ἀρμόζοντα τῆς ἱερατικῆς ἀπὸ τῆς θεσμῶν δια-
φυλάττειν, καὶ τὸν προεξημελῶν διὰ πάσης
αἰδῶς καὶ ἡμῶς ἀγόντες, τὰς ἐυχαιῶν ἀμα-
αυτῶν ὑπὲρ τε ἑαυτῶν καὶ τῆς τῆς βίβης παντός

Cum ante oculos semper habeamus
vestram in omnibus disciplinam, nec
ignari simus jampridem vos Episcopali
providentia destitutos esse, æquum cen-
suimus Athanasium Episcopum, virum
ob vitæ sanctimoniam morumque pro-
bitatem omnibus cognitum, ad vos
remittere. Hunc igitur cum ex more
institutoque vestro, & sicut decet,
exceperitis, vestrarumque ad Deum
B precum adiutorem constitueritis, date
operam ut congruentem vobis mihi-
que ipsi gratissimam concordiam at-
que pacem, juxta Ecclesiæ legem per-
petuò conservetis. Neque enim ratio-
ni consentaneum est, ut ulla inter vos
dissentio aut seditio excitetur adver-
sus temporum nostrorum felicitatem.
Et hoc quidem malum penitus à vo-
bis abesse volumus & optamus. Ut
autem in consuetis ad Deum preca-
tionibus assidue perseveretis, illo an-
tistite atque adiutore, sicut superius
dictum est, utentes, vos hortamur :
C quò scilicet hujusmodi proposito ve-
stro ad omnium aures perlato, ipsi et-
iam gentiles qui simulachrorum cultu
atque errori adhuc sunt mancipati, ad
sacrofanctæ religionis notitiam prom-
ptissime contendant, Alexandrini cari-
ssimi nobis. Iterum ergo voshorta-
mur, ut in iis quæ diximus persistatis.
Episcopum autem vestrum Dei de-
creto nostræque sententiæ ad vos dire-
ctum, libenter excipite, & totis ani-
mis ac sensibus vestris complectendum
existimate. Id enim & vobis deco-
rum, & nostræ clementiæ congruum
esse constat. Ut autem omnis tu-
D multus ac seditiois occasio male-
volis animis adimatur, iudiciis
qui apud vos sunt per literas mandavi-
mus, ut quotquot seditiosos depre-
henderint, legum vindictæ subijciant.
Hæc igitur duo contemplantes, tum
nostram Deique sententiam, tum
curam de vobis deque vestra concordia
à nobis susceptam, & pœnam adver-
sus immorigeros constitutam : date
operam ut quæcunque sacratissimæ
religionis legibus conveniunt, se-
dulo custodiatis, & prædictum Epi-
scopum omni honore ac reverentia
prosequentes, unâ cum illo, tum
pro vobis ipsis, tum pro totius generis
P

humani disciplinâ, univerforum Deo ac A ἐνομίας τῶ τῶ ὅλων πατρὶ Θεῷ ἀναπέμ-
patri preces offeratis. πειν σπευδ' ἄζει

Epistola de abolendis quæ contra Athanasium acta fuerant.

Victor Constantius Augustus Nestorio. Et eodem exemplo, Augustamnica, Thebaidis & Lybia Præsidibus.

Si quid ad noxam & contumeliam eorum qui cum Athanasio communicant, antehac gestum reperitur, id omnino volumus aboleri. Nam & immunitatem, quam ejus clerici olim habuerunt, eandem nunc iterum habere decernimus. Hanc vero jussionem nostram ita volumus custodiri, ut restituta Ecclesiæ suæ Athanasio Episcopo, hi qui cum eo communicant, eandem habeant immunitatem, quam & ipsi prius habuerunt, & reliqui obtinent clerici quò rebus suis ita constitutis, ipsi quoque lætitia perfruantur.

CAPUT XXIV.

Quomodo Athanasius Alexandriam rediens, cum per Hierosolimam transiret, à Maximo in communionem susceptus est, & Synodum Episcoporum collegit, in qua confirmata est fides Nicæna.

HUjusmodi literis munitus Athanasius Episcopus, arrepto per Syriam itinere in Palaestinam pervenit. Ingressusque Hierosolimam, Maximo ejus civitatis Episcopo cuncta quæ in Sordicensi Concilio gesta fuerant exposuit, & qualiter Imperator Constantius decrevisset Synodi consensisset: deditque operam ut Episcoporum illius provincie Synodus congregaretur. Maximus vero nihil cunctatus, quosdam ex Episcopis Syriæ ac Palaestine accersit; celebratoque ex more Concilio, ipse quoque communionem & pristinam dignitatem Athanasio restituit. Sed & Synodus Alexandrinis & universis per Syriam & Ægyptum Episcopis ea quæ de Athanasio statuta judicataque erant, per literas significavit. Quæ de causâ, inimici Athanasij Maximum non mediocriter irriserunt, quòd cum antea deposuisset Athanasium, tunc repente mutato consilio, perinde quasi nihil prius gestum esset, sententiam pro eodem tulerat, qua communio illi ac dignitas reddebatur. His compertis Ursacius & Valens, qui prius Arianorum dogmati

Επιστολή πρὸς τὸν ἀφανιδῆναι τὰ πρᾶχθῆναι καὶ ἀθανασίᾳ

Νικητῆς κωνσταντίνου αὐγουστονεσορίῳ τῶ ἀπὸ τύπου καὶ τοῖς ἐν αὐγουστονικήῃ ἐπιθεαῖδι καὶ λιβύῃ ἡγεμοῖσιν

Εἴποτε πρότερον ἐπὶ βλαβῇ καὶ ὑβρὶ τῶ κοινωνούντων ἀθανασίῳ τῶ ἐπισκόπῳ πρᾶχθεν ἐνεύρισκε, τῆτονδὸν ἀπαλειφθῆναι βεβλόμεθα καὶ γὰρ τὴν ἀλειυρηγισίαν ἣν οἱ ἀπὸ κληρικοὶ εἶχον, τὴν αὐτὴν πάλιν θέλομεν ἔχειν τούτῳ ἣ τὴν ἡμεῖσαν πρὸς ἄξιν Φυλαχθῆναι βεβλόμεθα ὡς ἐδοδοθῆναι ἀθανασίᾳ ἣ ἐπισκόπῳ τῆ ἐκκλησίας, τὴς κοινωνούντων αὐτῶ ἔχων ἀλειυρηγισίαν ἣν αἱ εἶχον, καὶ οἱ λοιποὶ κληρικοὶ ἔχων ἢ ἕτως ἔχοντες, καὶ αὐτοὶ χαίρωσιν

Κεφ. κδ'

Ἦς ἀθανάσιος ἐπὶ τῶ ἀλιξάνδρειαν ἔξῃ τῆ ἱεροσολυμαίων, ὑπὸ μαξιμου εἰς κοιναίαν ἀειεργον, ἣ συνδοῦ ἐπιλέκτων, τὰ ἐν νικαίᾳ κυρίαν συνήγαγεν

ΤΑῖς τοιαύταις ἐπιστολαῖς ὀχυρωθεὶς ἀθανάσιος ὁ ἐπίσκοπος, δια τῆς συμεορμήσας, τῆς παλαιστίνης ἐπέειπεν καταλαβεῖν τε τὰ ἱεροσόλυμα, καὶ τὸν ἐπίσκοπον μαξιμου κατὰ φωνὴν ποιήσας, τὰ τε ὑπὸ τῆς ἐν Καρτῆ καὶ σινοδῶ γνωσθέντα, ἣ ὡς ὁ βασιλεὺς κωνσταντίνος τῆ ἐκείνων κρίσει ἐγγύετο σύμψυχον πρὸς ἀθανάσιον ἐπισκόπον τῶν ἐκεί ἐπισκόπων γράψας. Μαξιμὸς τε μηδὲν μελλήσας, μετέπεμπε πρὸς τῶν ἀπὸ συρείας καὶ παλαιστίνης ἐπισκόπων καὶ καθίσας σινεδριον, ἀπὸ τοῦ καὶ αὐτὸς τὴν κοιναίαν ἀθανασίῳ ἣ τὴν ἀξίαν γράφει τε καὶ αὐτῇ ἡ συνόδῳ τοῖς τε ἐν ἀλεξάνδρειᾳ, καὶ πασι τοῖς ἐν αἰγύπτῳ καὶ λιβύᾳ ἐπισκόποις, τὰ ἐγνωσμένα καὶ ἐληφισμένα πρὸς ἀθανασίᾳ ἐφ' ᾧ σφόδρα κατεμωκίσθητο ἣ μαξιμος οἱ ἀπεχθῆς ἔχοντες πρὸς ἀθανάσιον, ὅτι πρότερον καθελὼν αὐτον, αὐτὸν ἐκ μετὰ μελείας ὡς μηδενὸς ἡγομένον, ὑπέφειπεν ἀθανασίᾳ ἣ ἔξηνεγκεν, τὴν τε κοιναίαν αὐτῶ καὶ τὴν ἀξίαν παρέχουσαν ταῦτα γινώσκοντες ἔρσάκιος καὶ κάλης, οἱ πρὸ τὸ δρεβάνιον δόγμα